

METODICKÁ POMŮCKA PRO TVORBU AKČNÍCH PLÁNŮ

Zpracovatelé

ViP s.r.o.
Lazarská 7, 111 21 Praha 1
tel.: 224 210 247
fax: 224 215 845

CITYPLAN spol. s r.o.
Odborů 4, 120 00 Praha 2
tel.: 234 125 310
fax: 224 922 072

Praha, listopad 2004

Anotace

Zákon 406/2000 Sb., o hospodaření s energií v platném znění mimo jiné:

- ukládá krajům, hl. m. Praze a statutárním městům zpracovat územní energetické koncepce (§4, odstavec 2),
- umožňuje obcím pro jejich územní obvod (jeho část) pořídit územní energetickou koncepci (§4, odstavec 3),
- požaduje provedení energetických auditů (§9).

Doporučení a úkoly definované ve výše zmíněných dokumentech je třeba realizovat.

Ve zmíněném smyslu mají nezastupitelnou úlohu akční plány, které:

- a) záměry (programy) územních energetických koncepcí převedou do konkrétních projektů,
- b) budou reagovat na doporučení provedených auditů.

Smyslem této Pomůcky je mimo jiné:

- stanovit formální strukturu akčních plánů,
- usnadnit odborníkům územní samosprávy a ne jen jim zpracování akčních plánů,
- v případě žádosti o podporu na realizaci záměrů akčního plánu usnadnit rozhodování toho, kdo bude podporu poskytovat.

Je třeba připomenout, že akční plán:

- se zpracovává na období 4 až 5 let,
- musí obsahovat úkoly, které budou v tomto období realizovatelné.

OBSAH

1. ÚVOD DO PROBLÉMU	4
2. VÝZNAM A ÚLOHA AKČNÍCH PLÁNŮ	5
3. AKČNÍ PLÁN A JEHO ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI	8
3.1 PŘEDPOKLADY ÚČASTI MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY PŘI TVORBĚ A VYUŽÍVÁNÍ AKČNÍHO PLÁNU	8
3.2 PŘEKONÁVÁNÍ BARIÉR ROZVOJE ENERGETICKÉHO SYSTÉMU	9
3.3 NĚKTERÉ DALŠÍ PŘEDPOKLADY REALIZACE AKČNÍHO PLÁNU	9
4. ROZVOJ ENERGETICKÝCH SYSTÉMŮ PŘI RESPEKTOVÁNÍ PRINCIPU TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	10
5. RÁMCOVÁ CHARAKTERISTIKA PŘÍSTUPŮ K TVORBĚ AKČNÍHO PLÁNU A SYSTÉM KONTROLY JEHO REALIZACE	13
6. OBSAH (FORMÁLNÍ STRUKTURA) AKČNÍHO PLÁNU.....	19
6.1 AKČNÍ PLÁN JAKO NÁSTROJ REALIZACE ZÁMĚRŮ ÚZEMNÍ ENERGETICKÉ KONCEPCE A DOPORUČENÍ ENERGETICKÝCH AUDITŮ	19
6.2 DOPORUČENÝ OBSAH AKČNÍHO PLÁNU.....	19
7. ZÁVĚR	24

OBRÁZKY

OBR. 1 SCHÉMA ZAČLENĚNÍ AKČNÍHO PLÁNU V ENERGETICKÉM MANAGEMENTU KRAJE	6
OBR. 2 SCHÉMA VZTAHŮ MEZI ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI PODÍLEJÍCÍMI SE NA REALIZACI AKČNÍCH PLÁNŮ	7
OBR. 3 SMĚRNICE EU	11
OBR. 4 SCHÉMA REALIZACE JEDNOTLIVÝCH PROGRAMŮ	14
OBR. 5 STRUKTURA ŘÍZENÍ A REALIZACE AKČNÍHO PLÁNU	16
OBR. 6 STRUKTURA AKČNÍHO PLÁNU	17
OBR. 7 PROCES TVORBY A ZAPOJENÍ ZAINTERESOVANÝCH STRAN	23

PŘÍLOHA 1

NÁVRH ZPŮSOBU HODNOCENÍ AKČNÍCH PLÁNŮ POMOCÍ MULTIKRITERIÁLNÍ ANALÝZY

1. Úvod do problému

Zákonem č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií bylo krajům, hl. m. Praze a statutárním městům v přenesené působnosti uloženo zpracovat územní energetické koncepce (§ 4 zmíněného zákona).

Obsah takových územních energetických koncepcí stanovilo nařízení vlády č. 195/2001 Sb., kterým se stanoví podrobnosti obsahu Územní energetické koncepce (ÚEK).

Podle zmíněného zákona musí být ÚEK zpracována na období 20 let s možností její aktualizace v tomto období.

Akční plán je dokumentem, jehož smyslem je realizace střednědobých (4-5 let) cílů ÚEK. V tomto smyslu musí být zaměřen na:

- rozpracování těchto cílů do konkrétních programů realizovatelných v určeném období,
- zvýšení bezpečnosti a kvality dodávek energie,
- zlepšení životního prostředí pro občany, zejména snížení emisí,
- přiměřené zvýšení energetické „nezávislosti“ území¹, ve smyslu rozvoje využití potenciálu obnovitelných zdrojů energie a úspor energie, a to i s přihlédnutím na možnosti vzniku krizových situací vyvolaných např. přírodními pohromami, teroristickými útoky, velkými nadprojektovými haváriemi,
- podporu plnění mezinárodních závazků ČR a požadavků různých směrnic EU,
- snižování měrné spotřeby energie (úspory energie),

Předpokladem realizace akčního plánu je mimo jiné:

- zajištění potřebných informací pro jeho uživatele,
- zabezpečení funkční činnosti energetického managementu na úrovni kraje,
- zajištění osvětových a poradenských služeb.

¹ Může jít o území kraje, hl.m. Prahy, statutárních měst, obcí s rozšířenou působností, svazků obcí apod..

2. Význam a úloha akčních plánů

Akční plán se zpracovává zhruba pro pětileté období a je určitým můstkem mezi ÚEK (20 let) a konkrétními projekty, jimiž se realizují záměry (programy) územní energetické koncepce.

Akční plán musí být formulován s přihlédnutím :

- a) k obecným podmínkám, které jsou společné všem subjektům majícím povinnost zpracovat ÚEK (v tomto smyslu jde i o mezinárodní závazky ČR a směrnice EU),
- b) ke specifickým poměrům a podmínkám konkrétního území².

ad a) Obecné podmínky

Ty tvoří zejména:

- legislativa ČR, koncepční dokumenty celostátního charakteru (např. Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů přijatá usnesením vlády ČR číslo 1311 ze dne 13. prosince 1999, Státní energetická koncepce České republiky schválená usnesením vlády ČR číslo 211 ze dne 10. března 2004, Státní politika životního prostředí schválená usnesením vlády ČR č. 235 ze dne 17. března 2004),
- mezinárodní závazky, které na sebe ČR vzala ve vztahu k:
 - mezinárodnímu společenství (Kjótský protokol, Evropská energetická charta atd.),
 - členství v EU (protokol z přístupových jednání, směrnice EU apod.),
- celkový hospodářský vývoj ČR (struktura národního hospodářství a jeho efektivnost, výše HDP, saldo obchodní a platební bilance, sociální dimenze atd.),
- možnost získání podpor pro realizaci akčních plánů na úrovni mezinárodní (včetně EU) a národní.

ad b) Specifické podmínky

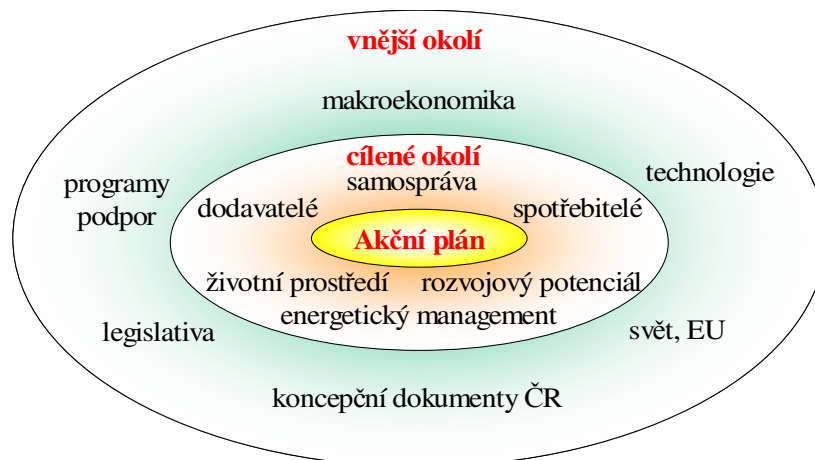
Jsou to podmínky, za kterých probíhá hospodářský a sociální rozvoj území. Mezi ně lze zařadit např.:

- geografické a klimatické poměry,
- strukturu osídlení, včetně počtu sídelních celků a obyvatel,
- kvalitu životního prostředí,
- strukturu hospodářství území (včetně kvality infrastruktury),
- předpoklady pro realizaci akčních plánů v energetice, energetický management.

Skutečnosti zmíněné ad a) i b) lze graficky vyjádřit způsobem uvedeným na obrázku 1.

² Viz vysvětlení v poznámce ¹.

Schéma začlenění akčního plánu v energetickém managementu kraje

Hlavním předpokladem pro úspěšnost dosažení cílů akčního plánu je spolupráce tří nejdůležitějších zainteresovaných stran, a to:

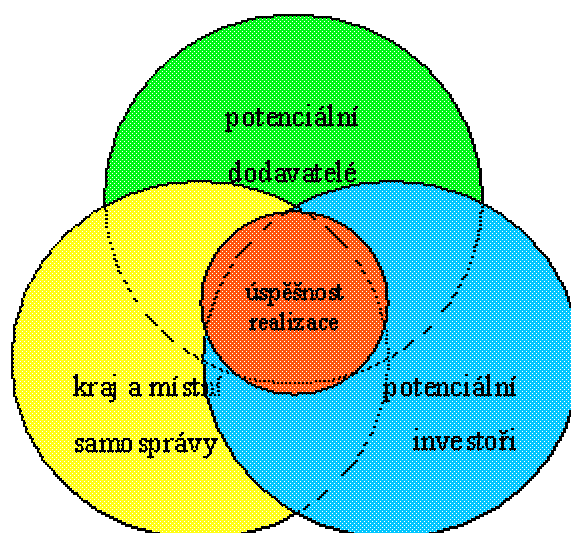
- potenciálních investorů (občané, podnikatelé a další ziskové i neziskové organizace),
- potenciálních dodavatelů (stavební a montážní firmy, výrobci a dodavatelé příslušných zařízení),
- orgánů územní samosprávy (krajské, městské a obecní úřady a jejich představitelé).

Při zapojování výše 3 zmíněných subjektů je třeba překonat určité bariéry, a to například u:

- potenciálních investorů (neznalost konkrétních podmínek a určitá opatrnost – nedůvěra),
- potenciálních dodavatelů (pochybnosti ve stabilitu záměrů deklarovaných v různých koncepčních státních dokumentech, vysoké náklady na marketing drobných investičních projektů),
- samosprávy (nedostatek vlastních finančních zdrojů, nedostatečné zvládnutí postupů vedoucích k získávání finančních prostředků z různých fondů).

Vztah a úlohu výše zmíněných subjektů při realizaci akčních plánů (AP) lze též vyjádřit graficky (obr. 2).

Schéma vztahů mezi zainteresovanými stranami podílejícími se na realizaci akčních plánů

V zásadě lze akční plán chápat jako nástroj, který ve vztahu k ÚEK umožňuje vedení krajů, hl. m. Prahy, statutárních měst, obcí s rozšířenou působností (ORP) a dalším subjektům v okruzích schválených programů ÚEK, vyhledávat a realizovat jednotlivé projekty.

V tomto smyslu mají významnou úlohu:

- **kraje, hl. m. Praha. Ty mohou zejména:**
 - poskytnout pomoc v oblasti vzdělávacích a nabídkových akcí a v oblasti vyhledávání zdrojů pro spolufinancování projektů v rámci nejrůznějších druhů podpor,
- **Česká energetická agentura (ČEA), která může, mimo jiné, poskytnout určitou finanční podporu v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro daný rok.**

Ve výše zmíněných souvislostech je vhodné připomenout, že Evropská unie, USA a další státy věnují zvýšenou pozornost problematice krizových situací (nadprojektové havárie, přírodní pohromy, úmyslné – teroristické útoky apod. ovlivňující rozsáhlá území). V tomto směru jsou významné aktivity zaměřené na:

- a) určitou prevenci takových situací,
- b) snížení dopadů (důsledků) zmíněných situací, pokud přesto nastanou.

Problémy definované ad a) i b) jsou též vhodným námětem pro akční plán.

3. Akční plán a jeho širší souvislosti

Akční plán je jedním z nástrojů realizace záměrů schválených územních energetických koncepcí jednotlivých krajů, hl. m. Prahy, statutárních měst a Státní energetické koncepce České republiky.

Akční plán musí vytvářet účinné podmínky pro podporování a účast místní samosprávy při investování nových technologií jak v majetku samosprávy (půda, lesy, dopravní infrastruktura, byty, nemocnice, školy, úřady, sociální objekty, společenská centra apod.), tak i při investování ostatních zainteresovaných stran (občané, podnikatelské i neziskové organizace).

Naplnění záměrů (cílů) akčního plánu zejména vyžaduje:

- a) provázání existujících i připravovaných programů rozvoje území a i celostátních podpůrných programů s činnostmi místních samospráv, dodavatelů technologií, energetických společností a projektových firem,
- b) plné zapojení územní samosprávy (kraje, hl.m. Prahu, statutární města, obce s rozšířenou působností, svazky obcí apod.).

Akční plán by měl usnadnit organizovat a zavádět do praxe soustavy pro podporování investic, mobilizaci a využití místních zdrojů.

Akční plán musí obsahovat konkrétní představy realizace územní energetické koncepce kraje ve střednědobém horizontu a to s ohledem na:

- zajištění spolehlivých dodávek energie,
- ekonomický a sociální rozvoj,
- environmentální zatížení území a zachování „rázu – kvality“ krajiny.

3.1 Předpoklady účasti místní samosprávy při tvorbě a využívání akčního plánu

Místní samospráva má významnou úlohu při tvorbě a využívání programů a projektů akčního plánu.

Její naplnění je mimo jiné podmíněno následujícími předpoklady:

- odpovědnost za správu obecního majetku a možnost ovlivňovat jiné subjekty (občany, podnikatele, zemědělce apod.),
- schopnost vhodným způsobem využívat různé koncepční dokumenty (územní energetická koncepce, územní plán apod.) a programy (Program odpadového hospodářství apod.),
- zájem o trvale udržitelný regionální rozvoj, včetně rozvoje energetiky,

- existence pracovníků odpovědných za rozvoj (pracovníci útvarů rozvoje, územní odbory, stavební úřady),
- potenciál pro napojení na národní a evropské programy, zejména v oblasti energetiky a životního prostředí,
- zájem o nové technologie.

3.2 Překonávání bariér rozvoje energetického systému

Akční plán též musí vytvořit podmínky pro „vtažení“ hlavních účastníků, tj. zejména orgánů místní samosprávy a investorů, do realizace cílů územní energetické koncepce. V této oblasti může akční plán přispět významně k odstraňování nedůvěry a ke snižování obav z rizika investic do nových technologií tím, **že pro realizaci scénářů z územní energetické koncepce navrhne programy a projekty**, jež ocení nejen z hlediska investic a provozních nákladů, ale i z hlediska externalit – tj. kladných a záporných přínosů pro místní společenství (obyvatele daného území jako celku).

Ve výše zmíněném smyslu lze doporučit krajům, hl.m. Praze (ve spolupráci s ČEA) zajištění osvětových, poradenských a informačních služeb.

3.3 Některé další předpoklady realizace akčního plánu

Jedním z dalších předpokladů pro uplatnění institutu akčních plánů je i vytváření podmínek pro spolupráci místní samosprávy s ostatními, potenciálně zainteresovanými účastníky, tak aby:

- byla usnadněna realizace programů (záměrů) územních energetických koncepcí krajů a vybraných měst,
- docházelo k:
 - odstraňování bariér při vyhledávání příležitostí a investičních akcí pro rozvoj udržitelných systémů v zásobování energií na místní úrovni,
 - urychlení pochopení a investování do nových energetických technologií, které splňují místní sociální a ekonomické potřeby a současně splňují dlouhodobé cíle ČR a EU,
 - rozvinutí systému a způsobů, jak mají být místní samosprávou určovány přínosy a náklady spojené s novými technologiemi,
 - osvojení inovačních předloh pro zavádění nových technologií, které snižují riziko jak pro místní samosprávu, tak pro investory.

4. Rozvoj energetických systémů při respektování principu trvale udržitelného rozvoje

V současné době existuje „n“ definic trvale udržitelného rozvoje. V zásadě se shodují v tom, že život současných generací nemůže být na úkor budoucích generací.

Naplnění tohoto principu vyžaduje zajistit významnější využití obnovitelných zdrojů energie a úspor energie v energetickém hospodářství.

Podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů upravuje Směrnice 2001/77/EC Evropského parlamentu a Rady z 27. září 2001 na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou. Podporu výroby elektřiny kogenerací upravuje Směrnice 2004/8/EC Evropského parlamentu a Rady z 11. února 2004 na podporu výroby elektřiny kogenerací založené na výrobě užitečného tepla na vnitřním energetickém trhu.

Česká republika se v rámci předvstupních jednání zavázala, v souladu s výše zmíněnou Směrnicí 2001/77/EC, upravit způsob podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů tak, aby se vytvářely podmínky k naplnění indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010.

Třetí související směrnicí je Směrnice 2002/91/EC o energetické efektivnosti budov, která rovněž vyžaduje posoudit možnost využití OZE a kogenerace pro zásobování budov energií.

Směrnice 2001/77/EC na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie (OZE) :

- uznává potřebu podpory obnovitelných zdrojů pro jejich přínos v oblasti ochrany životního prostředí, vytváření místních pracovních příležitostí, sociální soudržnosti a v oblasti bezpečnosti zásobování energií,
- umožňuje členským státům volit různé systémy na podporu obnovitelných zdrojů energie (zelené certifikáty, investiční výpomoci, daňová osvobození nebo úlevy, vrácení daní a přímé podpory cen).

Tato směrnice také požaduje:

- při podpoře trhu s elektřinou z obnovitelných zdrojů energie zohlednit pozitivní vliv jejich využívání na :
 - regionální a místní rozvoj,
 - sociální soudržnost, možnosti zaměstnání (zejména pro malé a střední podniky a nezávislé výrobce energie),
- od členských států vytvořit vhodné mechanismy, které zaručí přesnost a spolehlivost prokazování původu „zelené“ elektřiny,
- odstraňování překážek, které brání výstavbě zařízení vyrábějících elektřinu z obnovitelných zdrojů,

- náležitým způsobem zohledňovat zvláštnosti různých technologií, které využívají obnovitelné zdroje energie.

Obdobně Směrnice 2004/8/EC na podporu kogenerace:

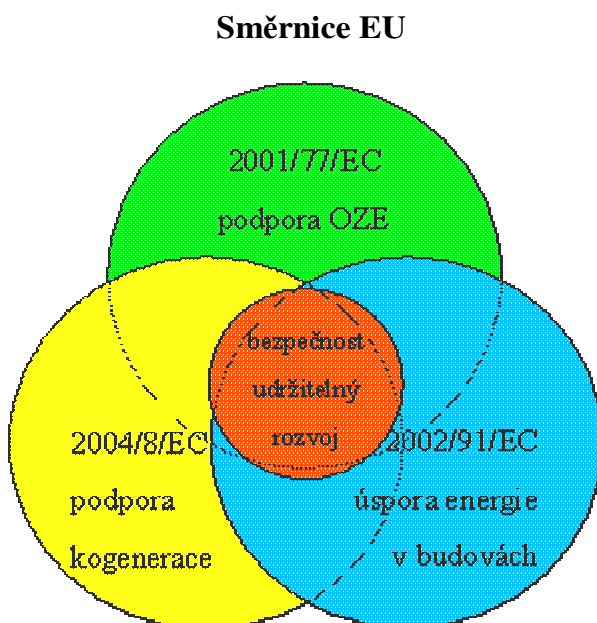
- umožňuje členským státům volit různé způsoby podpory kogenerace,
- požaduje při podpoře kogenerace zohlednění přínosů v oblasti
 - úspor primární energie,
 - snížení ztrát v rozvodech elektřiny,
 - snížení emisí (zejména emisí skleníkových plynů),
 - zvýšení bezpečnosti dodávek energie,
 - respektování principů trvale udržitelného rozvoje.

Směrnice 2002/91/EC na podporu energetické efektivity budov požaduje zajistit:

- bezpečnost zásobování energií ve střednědobém a dlouhodobém horizontu,
- snižování emisí a šetření přírodních zdrojů,
- decentralizované zásobování energií z OZE,
- objektové kogenerace, nebo napojení na CZT,
- případné využití tepelných čerpadel.

Všechny tři směrnice jsou vzájemně harmonicky provázány (obr. 3) a naplňují výzvy Zelené knihy nazvané „Towards a European strategy for the security of energy supply – Směrem k evropské strategii zabezpečení zásobování energií“ (COM 2000, 769, listopad 2000) po širokém rozsahu politických iniciativ vedoucích k diverzifikaci zdrojů a technologií. Zdůrazňuje se, že bezpečnost zásobování je nezbytnou podmínkou příštího udržitelného vývoje EU.

obr. 3

Energetické systémy respektující principy trvale udržitelného rozvoje jsou stěžejní částí politiky EU a jsou naprosto klíčové pro dosažení evropských sociálních, ekonomických a politických cílů. K tomu je nutné, aby se integrované udržitelné energetické systémy a příslušné nové technologie staly součástí místní politiky a územního plánování. Místní samospráva by proto měla zahrnout udržitelné energetické plánování v nejširším měřítku.

K tomu nestačí pouze formulovat a definovat příslušnou politiku formou územní energetické koncepce, ale je třeba následně zajistit propagaci, podporu a zavádění technických inovací.

5. Rámcová charakteristika přístupů k tvorbě akčního plánu a systém kontroly jeho realizace

K překonání bariér na straně nákladného marketingu potenciálních dodavatelů a překonávání nedůvěry na straně potenciálních investorů je vhodné, aby kraje, hl.m. Praha, statutární města a obce s rozšířenou působností zajistily zájemcům ze strany :

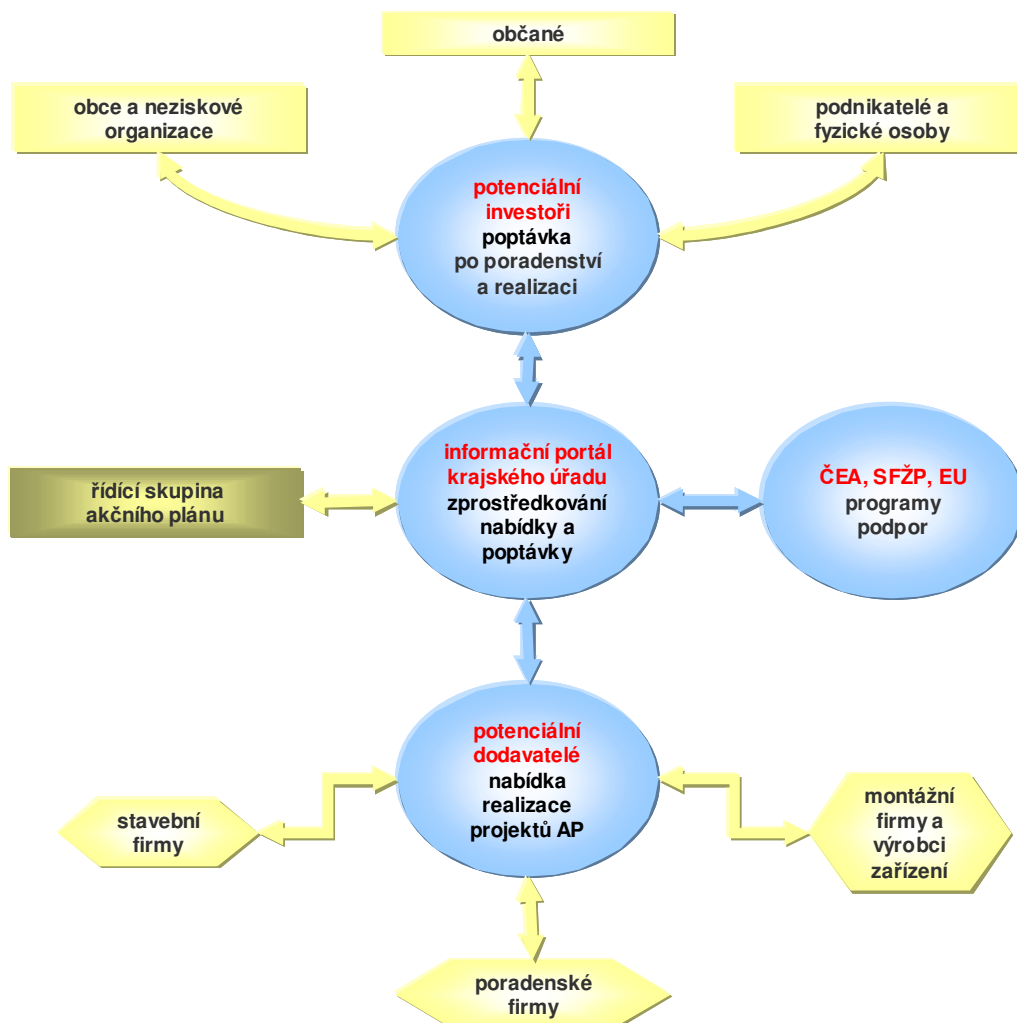
- potenciálních investorů,
- orgánů územní samosprávy,

účinný informační servis, který ušetří čas a náklady jak na marketing, tak i náklady na přípravu projektů. Prostřednictvím **krajského informačního portálu** lze zprostředkovat, aby se potenciální nabídky a poptávky projektů, spadajících do rámce programů akčního plánu, navzájem „potkaly“. Ve svém principu může být portál rovněž marketingovou podporou pro potenciální dodavatele - podnikatele. Současně s tím lze nabídnout informace o možných finančních podporách realizace (ČEA, SFŽP, fondy EU a další, včetně případných podpor krajského úřadu). Velice významnou pomocí bude organizace pořádání a spolufinancování vzdělávacích akcí³.

Je pochopitelné, že akční plán (AP) musí být zejména směřován na realizaci programů definovaných v územních energetických koncepcích krajů, hl.m. Prahy a statutárních měst. Tento proces je schematicky vyjádřen v následujícím obrázku 4.

³ V tomto směru může jít o různé informační akce zaměřené na úspory energie a využití potenciálu obnovitelných zdrojů, a to jak pro investory, tak dodavatele.

Schéma realizace jednotlivých programů

Ve vztahu na dříve zmíněné skutečnosti je nutné při realizaci AP podnítit zájem a aktivity potenciálních investorů i dodavatelů. Přitom není nutné, aby výše zmíněné subjekty územní samosprávy zasahovaly direktivně do rozhodování obou stran. **V některých případech však bude účelné, aby kraje, hl. m. Praha, statutární města, obce s rozšířenou působností (dále jen kraj) některé projekty zastřešily. Kromě projektů na svém krajském majetku se to může týkat případů, kdy je účelné sdružovat projekty do větších celků z důvodu stanovených podmínkami poskytovatele podpory na minimální rozsah projektu.**

V takovém případě je pak třeba, aby řídicí skupina akčního plánu zajistila řízení monitorování sdruženého projektu. Možnou strukturu řízení programů a projektů ukazuje obrázek 5. Řídící skupina by měla být složena ze zástupců měst a obcí a rovněž by v ní měli být zastoupení pracovníci krajského úřadu odpovědní za realizaci AP. Tato skupina by měla každoročně na základě AP stanovit priority a vyhledávat projekty, které by bylo vhodné zařadit do těchto programů. Každý projekt by měl mít svého nositele např. obce,

občanská sdružení a v určitých případech i podnikatelské subjekty. Dále by řídicí skupina měla být v daných intervalech (2 roky) seznámena s výsledky realizace a vyhodnotit plnění AP.

V případě neplnění AP by měla navrhnout nápravná opatření. Řídicí skupina by se měla scházet minimálně jedenkrát za rok. Po uplynutí pětiletého období bude řídicí skupina AP zodpovědná za formulaci nového akčního plánu na období let 2006 – 2010.

Je třeba zdůraznit, že výše uvedená období realizace akčního plánu nejsou dogma a mohou se přizpůsobovat konkrétní situaci.

Struktura řízení a realizace akčního plánu je zřejmá z obrázku 5.

V zásadě lze říci, že akční plán stanovuje žádoucí cíle v okruzích jednotlivých programů, které již byly určeny v rámci ÚEK a aktivuje zainteresované dodavatele a investory, aby vyhledávali a realizovali jednotlivé projekty. K tomu přispívá kraj účinnou pomocí zejména v oblasti vzdělávacích a nabídkových akcí a v oblasti vyhledávání zdrojů pro spolufinancování projektů v rámci nejrůznějších druhů podpor. Ve spolupráci s dodavateli kraj monitoruje realizace i těch projektů, v nichž kraj vystupuje pouze nepřímo, tj. neposkytuje jim přímou finanční podporu (obr. 6).

obr. 6

Jistě není třeba zdůrazňovat, že tvorba a realizace akčního plánu musí též respektovat ustanovení zákonů:

- č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií,
 - č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích,
 - č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
- v platném znění.

Akční plán by měl napomoci též realizovat opatření navržená v energetických auditech, které se zpracovávají pro budovy ve vlastnictví státu, kraje a obcí se spotřebou energie vyšší než stanovenou vyhláškou č. 213/2001 Sb., kterou se vydávají podrobnosti náležitostí energetického auditu v platném znění.

Smyslem akčního plánu je zejména:

- transformace záměrů územní energetické koncepce do programů realizovatelných v období 4 – 5 let,
- pozitivní ovlivnění rozvoje území a života občanů na něm žijících,

z pohledu zajištění dodávek energie, respektování určitého životního standardu a zlepšení životního prostředí.

Z výše zmíněných skutečností lze odvodit následující cíle:

- Prioritní cíle:

- snižování měrné spotřeby energie (tedy důraz na úspory energie a její efektivní využití),
- nahrazování fosilních zdrojů obnovitelnými zdroji energie,
- zajištění spolehlivosti energetické infrastruktury,
- snížení negativních dopadů energetiky na životní prostředí.

- Vedlejší cíle:

- dosažení vyváženého hospodářského, kulturního a vzdělanostního růstu regionu,
- rozvoj technické infrastruktury,
- vytvoření nových pracovních míst,
- snížení dovozu paliv a energií do území, tedy zvýšení územní soběstačnosti v zásobování energií.

K dosažení těchto cílů může kraj též napomoci osvětovou, poradenskou a informační činností.

6. Obsah (formální struktura) akčního plánu

6.1 Akční plán jako nástroj realizace záměrů územní energetické koncepce a doporučení energetických auditů

Ve Státním programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2004 (Část A – Program MPO) je v článku 10 poprvé definována možnost poskytnutí dotace na zpracování akčního plánu. V odstavci 1.1.2 se uvádí :

„Dotace může být poskytnuta krajům, městům a obcím ČR, respektive jejich svazkům, na přípravu a realizaci akčních plánů k dosažení cílů stanovených územní energetickou koncepcí s počtem obyvatel minimálně 10 000. Územní energetická koncepce musí být zpracována v souladu s nařízením vlády č. 195/2001 Sb., kterým se stanovují podrobnosti obsahu územní energetické koncepce, a odsouhlasena orgány místní samosprávy.

Akční plány musí obsahovat návrh konkrétních programů vedoucích k realizaci krátko- a střednědobých strategických záměrů Územní energetické koncepce, indikátory úspěšnosti programů, způsob realizace a monitoringu výsledků. Součástí akčních plánů musí být návrh jejich aktualizace na základě dosažení dílčích cílů.

Dotace na vypracování akčních plánů může činit až 50 % celkových nákladů, max. 350 tis. Kč na jednu akci.“

Jestliže Česká energetická agentura (ČEA) je připravena poskytnout určitou **podporu jednotlivým subjektům na zhotovení akčního plánu**, pak tento AP musí mít předem stanovenou formu (strukturu).

Důvodem je snazší orientace těch, kteří akční plány budou posuzovat a s nimi „pracovat“.

Ve výše zmíněných souvislostech je třeba zdůraznit, že:

- nemůže jít o sjednocení záměrů a kompatibilitu akčních plánů vytvářených kraji a jinými jednotkami územní samosprávy,
- akční plány budou vždy originální a výlučně pro dané území a musí respektovat schválené priority rozvoje územního celku (kraje, hl.m. Praha, statutární města, obce s rozšířenou působností, svazky obcí, mikroregiony atd.).

6.2 Doporučený obsah akčního plánu

Akční plány se v budoucích letech stanou významným nástrojem realizace:

- záměrů územních energetických koncepcí,
- i doporučení energetických auditů.

Zpracovatelé budou hledat možnosti podpory na jejich přípravu a realizaci. V tomto smyslu by měl mít akční plán následující strukturu.

1. Identifikační údaje

Název akčního plánu
(Stručná charakteristika)

Akční plán:

- název,
zaměřený na realizaci, např.:
 - prioritních záměrů (programů) územní energetické koncepce kraje, města (**uvedou se prioritní záměry**),
 - doporučení vyplývající z výsledků energetických auditů (**uvedou se doporučení**).

Zadavatel (předkladatel) akčního plánu, jeho název, sídlo a další údaje.

Zpracovatel akčního plánu.

Období jeho zpracování a plnění
Časové období, na které je akční plán vypracován.

2. Důvody přípravy a vyhlášení akčního plánu

Důvodem může být snaha:

- **co nejrychleji realizovat:**
 - **záměry (programy) schválené územní energetické koncepce,**
 - **doporučení energetických auditů,**
- **reagovat na nově vzniklou situaci na území,**
- **vazba na program rozvoje území.**

3. Stručná charakteristika prostředí (území), ve kterém bude akční plán realizován

Taková charakteristika by měla např. obsahovat informace o:

- rozsahu území,
- počtu obyvatel v území,
- ekonomickém potenciálu (ekonomické situaci) území,
- kvalitě životního prostředí území,
- energetické situaci území,
- apod..

4. Situační analýza

Účelem je rozpoznat priority místní samosprávy a místní podmínky pro plnění stanovených cílů ve vazbě na energetický systém území.

- 6.1 Vnější podmínky, legislativa.
- 6.2 Místní podmínky, program rozvoje kraje a jeho priority.
- 6.3 Souhrn silných a slabých stránek území, příležitostí a hrozeb (formou SWOT analýzy).

5. Popis akčního plánu

Hlavní cíle, vedlejší cíle, připravené programy pro jejich naplnění a představa o jejich financování. Popis programů by měl být zpracován přehledně například formou tabulky, která bude obsahovat tyto ukazatele :

Název programu	Priorita	Předpokládané účinky	Předpokládané náklady	Možnosti financování	Kvantifikovatelný ukazatel

Pozn.:

U možnosti financování je důležitou informací, jaký podíl si bude muset investor zajistit z vlastních prostředků.

Počet kvantifikovatelných ukazatelů by měl být co nejmenší.

6. Organizační zabezpečení a monitoring

Matice odpovědnosti, kontrola a vyhodnocování. V tomto smyslu je možné odkázat na obrázky 4 a 5.

7. Náklady na realizaci akčního plánu a předpokládané financování

Přehledná tabulka předpokládaných nákladů s rozvahou financování dle jednotlivých předpokládaných zdrojů. Návaznost na národní, evropské a jiné programy podpor.

8. Přínosy realizace akčního plánu

Přínos realizace akčního plánu by měl být vyjádřen ze 4 hledisek:

- technicko-energetického (snížení potřeby dodatkové fosilní energie, vliv na spolehlivost, ...),
- environmentálního (emise znečišťujících látek, emise skleníkových plynů, ...),
- sociálního (vliv na místní zaměstnanost, ...),
- ekonomického (potřeba investic, vliv na provozní náklady, ...).

Přítom všem je třeba mít na zřeteli :

- jaký je význam akčního plánu (jeho programů) pro splnění záměrů územní energetické koncepce,
- jsou-li programy opravdu reálné a realizovatelné,
- jaké jsou priority programů (časové, věcné, územní apod.),
- jaké jsou hlavní realizační projekty,
- jaké jsou nároky a účinky programů.

Přínosy by měly být alespoň rámcově porovnány s náklady (v tomto smyslu lze doporučit metodu CBA - Cost Benefit Analysis).

Při aplikaci metody nákladů a výnosů lze přiměřeně využít například českou publikaci „Analýza nákladů a přínosů“, kterou vydalo v roce 2003 Ministerstvo pro místní rozvoj jako metodickou příručku pro zpracovatele projektů v rámci Společného regionálního operačního programu.

9. Zapojení zainteresovaných stran

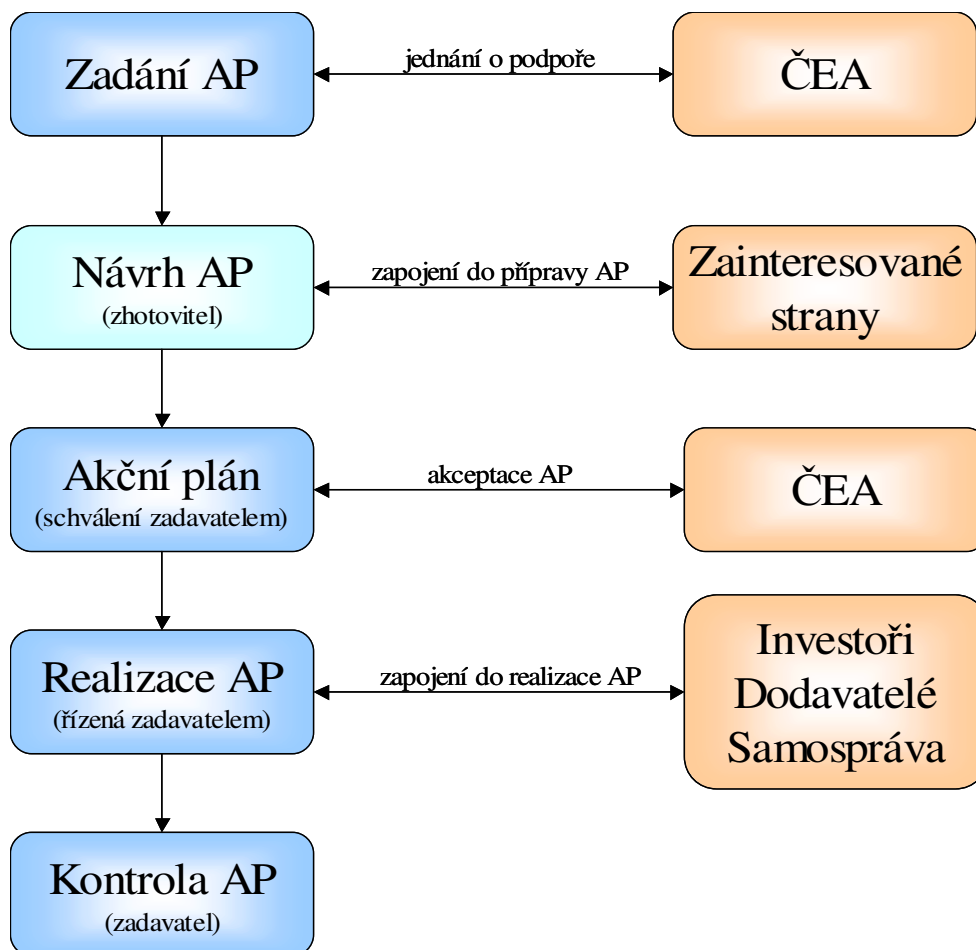
Je nezbytné, aby do přípravy akčního plánu byly zapojeny zainteresované strany, resp. jejich reprezentanti (samospráva, účastníci energetického trhu a trhu s opatřeními na úspory energie, místní odborníci z vysokých škol, ...).

Toto zapojení může mít různou formu od dotazníkových průzkumů, veřejných projednávání, až po účast reprezentantů zainteresovaných stran na posouzení programů formou multikriteriálního hodnocení. Návod pro toto hodnocení je obsažen v Příloze 1.

Považuje se za zásadní, aby k zapojení zainteresovaných stran došlo a nedocházelo k pocitům „o nás bez nás“.

Pro pochopení celého procesu přípravy a zapojení zainteresovaných stran do přípravy akčního plánu je vhodné uvést následující obrázek (obr. 7).

Proces tvorby a zapojení zainteresovaných stran

7. Závěr

Tato pomůcka vytváří rámec pro návrh **akčních plánů** ve vztahu na:

- a) deklarovaný princip trvale udržitelného rozvoje,
- b) naplňování záměrů státní energetické koncepce,
- c) územní energetické koncepce,
- d) provedené energetické audity objektů.

Je nepochybné, že **akční plány**:

- A. Vytváří prostor jak napomáhat k realizaci záměrů (cílů) :
 - Státní energetické koncepce ČR (schválené vládou ČR v březnu 2004),
 - územních energetických koncepcí.
- B. Představuje nový fenomén, s kterým zatím nejsou žádné zkušenosti.
- C. Je však nezbytné, aby v procesu tvorby akčního plánu byl zpracovatel v kontaktu se zainteresovanými stranami, jimž má akční plán sloužit, neboť samospráva nebude jediným aktérem. Úspěšná realizace spočívá na aktivitě desítek či stovek jednotlivých a často drobných investorů (občanů a organizací) a dodavatelů.

Tuto pomůcku je třeba vnímat:

- jako první krok k posílení významu akčních plánů. **Ten mimo jiné je a bude ovlivňován nejen kvalitou jejich zpracování, ale i mírou zapojení zainteresovaných stran, tj. kvalitní zpětnou vazbou.**

Příloha 1

k
metodické pomůcce pro tvorbu akčních plánů

Návrh způsobu hodnocení akčních plánů pomocí
multikriteriální analýzy

Praha, listopad 2004

Návrh způsobu hodnocení akčních plánů pomocí multikriteriální analýzy

Příloha obsahuje doporučený a v praxi osvědčený způsob pro zapojení zainteresovaných stran do hodnocení programů akčního plánu. Obsahuje 4 tabulky, a to:

- **tab. 1** Doporučená kritéria pro vyhodnocení programů z hlediska:
 - ekologického,
 - sociálně kulturního,
 - energetického a technického,
 - ekonomického.

- **tab. 2** Referenční pětistupňová verbálně numerická stupnice.

- **tab. 3** Formální uspořádání umožňující hodnocení ve vztahu k obsahu tab. 1 a tab. 2.

- **tab. 4** Souvislosti mezi některými programy a některým projekty.

Je třeba připomenout, že obsah tabulek 1, 2, 3 a 4 je třeba chápat jako vzor. Zpracovatelé akčních plánů je mohou upravit ve vztahu na konkrétní podmínky.

tab. 1

DOPORUČENÁ KRITÉRIA PRO VYHODNOCENÍ PROGRAMŮ

A	EKOLOGICKÉ HLEDISKO
A-1	<p>Vliv na půdu, horninové prostředí a krajinný ráz</p> <p><i>Legislativně povinné kritérium</i> definuje přímý vliv PROGRAMU na vyvolané změny ve využívání potenciálu zemědělské a lesní půdy a další možnost jeho využívání. Kritérium definuje nároky na zastavěnou plochu a plochu dočasného záboru (vyklizení a plocha staveniště, zastavěná plocha), na trvalou usurpaci (zábor) zemědělské a lesní půdy (viz ztráta ochranné funkce lesa), změny v půdě a v horninovém prostředí způsobené rozsahem zemních prací, zakládáním a provozem souboru staveb (např. viz geomorfologie - změna reliéfu, topografie a riziko antropogenní eroze, změny hydrogeologických charakteristik, vlivy v důsledku ukládání odpadů, kontaminace škodlivinami, aj.). Zahrnuje hodnocení vlivu na změnu (využití) obhospodařování půdy (např. změna orné půdy na luční nebo pastvinné plochy), s přihlédnutím k bonitě. Zároveň dává prostor pro kladné posouzení příznivého vlivu pro vznik nových biotopů a implicitně zahrnuje posouzení vlivu na změnu či možnost zachování krajinného rázu. (Např. pěstování biomasy má podle tohoto kritéria velmi příznivé dopady).</p>
A-2	<p>Vliv na změny hydrologických charakteristik území</p> <p><i>Legislativně povinné kritérium</i> definuje přímý vliv PROGRAMU na vyvolané změny v místním hydrologickém cyklu kvantitativně a kvalitativně. Kritérium vyjadřuje míru pozitivní nebo negativní změny (v tom případě míru rizika ohrožení) jakosti povrchové a podzemní vody, změnu vodního potenciálu krajiny a hydrologických charakteristik (ovlivnění vydatnosti vodního zdroje - např. obohacení nebo ochuzení průtoku a snížení MQ, riziko zvýšení nebo snížení hladiny podzemní vody aj.), vliv na vodní fenomén - změny režimu proudění v korytě nebo změny vodního režimu v území z hlediska vody povrchové i podzemní (vč. efektu dynamické změny teploty, zákalu (turbidity), eutrofizace, apod.). Kumulativním způsobem hodnotí změny bilančního stavu jakosti BJS a bilančního stavu množství BSM. Implicitně hodnotí zachování směrného zůstatkového průtoku za účelem udržení základních ekologických funkcí vodního toku. Posuzují se nároky na odběry vody (potřeba a spotřeba), změny povrchové a podzemní hladiny vody, produkce odpadní vody včetně rizika rozhodujících ukazatelů znečištění, teploty vody apod. (Pozn.: Např. využívání energie malé vody je podle tohoto kritéria hodnoceno nepříznivě).</p>
A-3	<p>Vliv na ovzduší a klima</p> <p><i>Legislativně povinné kritérium</i> definuje přímý vliv PROGRAMU na bodové zdroje znečištění ovzduší, se zřetelem k technologickému procesu produkující znečištění, množství emitovaných znečišťujících látek do ovzduší, způsobu zachycování emisí, vzniku zápachu. Zároveň zohledňuje hledisko udržitelného rozvoje a hrozbu emisí skleníkových plynů.</p>
A-4	<p>Nároky na neobnovitelné energetické a surovinové zdroje</p> <p><i>Legislativně povinné kritérium</i> definuje přímé nároky PROGRAMU na neobnovitelné energetické a surovinové zdroje. Posuzuje se náročnost z hlediska druhu, roční spotřeby, způsobu získávání (např. dovozu) apod.</p>
A-5	<p>Vliv na produkci odpadů</p> <p><i>Legislativně povinné kritérium</i> definuje přímý vliv PROGRAMU na produkci odpadů (nezahrnutých v exhalacích a odpadních vodách). Posuzuje se druh a množství odpadu, technologický proces, způsob nakládání s odpadem apod.</p>
A-6	<p>Vlivy na krajinný ekosystém, faunu, flóru a mokřady</p> <p>Kritérium komplexním způsobem definuje ohrožení flóry a fauny a jejich biotopů, popř. očekávanou změnu funkce krajinných složek. tj. např. územní systém ekologické stability ÚSES, zvláště chráněná území z hlediska ochrany přírody, významné krajinné prvky VKP, (viz princip trvale udržitelného rozvoje a ekologické stability území), riziko přímé či nepřímé destrukce a rozvratu ekosystému, účinek střetů s biokoridory a s biocentry, vhodnost lokalizace variant z hlediska velkoplošného vlivu v krajině aj. Kritérium zároveň definuje potenciál lokality pro ochranu biodiverzity na základě přítomnosti nebo vazby na mokřad definovaný na základě Ramsarské úmluvy o mokřadech a specifikovaný Českým ramsarským výborem. <i>Kritérium explicitně požaduje Evropská investiční banka.</i></p>
A-7	<p>Vlivy na environmentálně citlivé oblasti</p> <p>Kritérium vyjadřuje míru rizika ohrožení environmentálně či ekologicky citlivé oblasti. Podkladem je Program NATURA 2000 jako soustava chráněných území, kterou jsou státy EU povinny vytvářet podle směrnice č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin z roku 1992 a směrnice 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků z roku 1979. <i>Kritérium explicitně požaduje Evropská investiční banka.</i></p>
B	SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ HLEDISKO
B-1	<p>Zdravotní, hygienický a psychický vliv na obyvatelstvo</p> <p>Kritérium definuje změny zdravotních, hygienických a psychických podmínek v kladném i záporném směru. Vyjadřuje potenciální vliv na obyvatelstvo ve smyslu souhrnného zdravotního rizika a narušení faktorů pohody (např. v návaznosti na kritérium B-2, viditelných intrusů, zápachu, omezeného pohybu aj.).</p>
B-2	<p>Zátěž hlukem, vibracemi a zářením</p> <p>Kritérium zohledňuje zátěž okolí nadměrným hlukem, vibracemi a zářením. Vyjadřuje potenciální zátěž okolí nadměrným hlukem (viz vegetativní reakce na intenzitu, frekvenci, kmitočet, periodicitu a dobu trvání aj.), vibrace, elektromagnetické a ionizující záření. Hodnocení je výhradně negativní.</p>

B-3	Vliv na kulturní hodnoty nehmotné povahy
	Kritérium zohledňuje souhrnný dopad na stávající zvyklosti a tradice v zájmovém území, zachování vžitých územních vazeb. Vyjadřuje míru omezení (regulaci) volného přístupu obyvatelstva do území (privatizace, liniová stavba, ochranné pásmo apod.). Zároveň postihuje soubor hledisek historického, vědeckého, kulturního či výchovného významu území, jehož využití v důsledku PROGRAMU bude omezeno.
B-4	Vliv na změnu pracovních příležitostí v oblasti malého a středního podnikání
	Kritérium umožňuje vyjádřit názor, jak realizace PROGRAMU ovlivní vytváření pracovních míst v oblasti malého a středního podnikání.
B-5	Vliv na estetickou hodnotu životního prostředí
	Kritérium vyjadřuje míru úspěšnosti prostorového a estetického začlenění PROGRAMU (díla) do území a krajinného typu (viz princip estetického teoremu a zásady sémantického vnímání), vztah k terénnímu reliéfu, scénickému uspořádání a formě kompozice, architektonickému řešení, dominantnosti v území, apod. Zároveň zohledňuje přírodní předpoklady pro využití území pro rekreaci. (Např. využívání energie větru a výstavba větrných farem je podle tohoto kritéria hodnocena nepříznivě).
B-6	Zájem a postoje veřejnosti
	Kritérium umožňuje posoudit přijatelnost PROGRAMU podle připomínek veřejnosti, které deklaruje výsledek projednání s orgány státní správy a samosprávy, dotčené části veřejnosti a občanských (ekologických) iniciativ). Vyjadřuje míru významnosti a předpokládaný vliv z pohledu občana. Pozitivní vliv PROGRAMU definuje sociální přínos pro obyvatelstvo. <i>Kritérium explicitně požaduje Evropská investiční banka.</i>
C	ENERGETICKÉ A TECHNICKÉ HLEDISKO
C-1	Vliv na zvýšení energetické „soběstačnosti“ území
	Kritérium vyjadřuje potenciální vliv PROGRAMU na zvýšení energetické „soběstačnosti“ území.
C-2	Vliv na zvýšení odolnosti území proti krizovým situacím
	Kritérium vyjadřuje vliv na odolnost území proti krizovým situacím v důsledku přerušení dodávek energie z celostátních přenosových soustav a systémových zdrojů. Některé Programy tuto hrozbu snižují v důsledku vytvoření vlastních (alternativních) zdrojů.
C-3	Vliv na infrastrukturu a funkční využití území vč. dopravy
	Legislativně povinné kritérium definuje přímé nároky PROGRAMU na dopravu a jinou infrastrukturu. Posuzuje negativní vliv (zátěž) a další vývoj infrastruktury vyvolaný potřebou realizace PROGRAMU. Zároveň zohledňuje potenciální vlivy na antropogenní systémy všeho druhu (historické stavby, obytné zóny apod.) a jiné lidské výtvoř (artefakty).
C-4	Riziko technické náročnosti a proveditelnosti
	Kritérium definuje souhrn dílčích důvodů rizika zpoždění (jako pravděpodobnost [p]) realizace PROGRAMU (např. podmínky výstavby z hlediska morfologie terénu, přístupnosti staveniště, podmínek zakládání, výkupu pozemků, dodávky technologie ap.), jako kumulativní multiplikátor pravděpodobnosti realizace (1-p).
C-5	Míra stupně regulovatelnosti
	Kritérium vyjadřuje důležitou vlastnost zdroje přizpůsobit svůj provoz potřebě. Pokud zdroj není regulovatelný, pak vyžaduje pro zajištění disponibility jeho výstupu buď instalaci doplňkového zdroje a nebo akumulaci.
D	EKONOMICKÉ HLEDISKO
D-1	Investiční náklady
	Kritérium vyjadřuje předpokládané celkové jednorázové investiční náklady a náklady na engineering, tj. přípravu a zabezpečení výstavby, průzkumy, projektovou dokumentaci (cca 7 % celkových nákladů), včetně nákladů na odvody za zábor ZPF, LPF, výkup pozemků a na demolice. V celkových nákladech je zahrnuta položka neočekávaných nákladů (cca do 10 % celkových nákladů). Tím toto kritérium definuje investiční náročnost PROGRAMU. <i>Kritérium explicitně požaduje Evropská investiční banka.</i>
D-2	Náklady na provoz, údržbu a opravy
	Kritérium umožňuje vyjádřit názor, jak realizace určitého PROGRAMU ovlivní průměrné roční náklady na provoz, údržbu a opravy posuzovaného systému z hlediska jeho provozovatele (správce).
D-3	Vyvolané náklady na zmírňující a kompenzační opatření
	Kritérium vyjadřuje vyvolané náklady na potenciálně možná kompenzační opatření zmírňující záporné dopady.

Je nutné poznamenat, že uváděná kritéria představují určitý základ, který může být podle potřeby upravován.

K hodnocení by měla být použita pěti – stupňová verbálně numerická stupnice (tab. 2).

REFERENČNÍ PĚTI-STUPŇOVÁ VERBÁLNĚ NUMERICKÁ STUPNICE

Poznámka:

- ▶ Jde o nepřímou závislost ve prospěch kvality akčního plánu podle zásady „čím vyšší → tím horší!“ (jinými slovy počet bodů odpovídá standardnímu školnímu známkování: 1 = nejlepší hodnocení).
- ▶ Dva i více PROGRAMŮ (variant) mohou obdržet stejný počet bodů.

POČET BODŮ: 1

Obecně velmi příznivý dopad – nepříznivý vliv je minimalizován

- Ekologický dopad PROGRAMU je zanedbatelný
- Výskyt škodliviny, produkce odpadů, míra narušení, kontaminace, zátěž a kumulativní impakt je téměř nulový – žádný
- Míra ohrožení fyzického zdraví je nulová – žádná
- Míra narušení pohody obyvatelstva je nulová – žádná
- Míra dopadu na kulturní a duchovní hodnoty je nulová – žádná
- Bilanční stav nároků na vstupy je nejpriznivější (dostupné zdroje převyšují nároky)
- Míra zaměstnanosti je maximální
- Pozitivní zájem veřejnosti o určitý PROGRAM je maximálně možný
- Míra dopadu na energetickou soběstačnost území je maximálně možný
- Riziko je téměř nulové – žádné (s instalací technologie vzniká riziko)
- Náklady jsou zanedbatelné
- Potenciální kompenzace jsou maximální (finanční podpora státu je maximální)
- Míra stupně regulovatelnosti je maximálně možná

POČET BODŮ: 2

- Ekologický dopad PROGRAMU je málo významný
- Výskyt škodliviny, produkce odpadů, míra narušení, kontaminace, zátěž a kumulativní impakt je slabý – neškodný
- Míra ohrožení fyzického zdraví je málo významná
- Míra narušení pohody obyvatelstva je málo významná
- Míra dopadu na kulturní a duchovní hodnoty je málo významná
- Bilanční stav nároků na vstupy je příznivý
- Míra zaměstnanosti je nadprůměrná
- Pozitivní zájem veřejnosti o určitý PROGRAM je nadprůměrný
- Míra dopadu na energetickou soběstačnost území je nadprůměrná
- Riziko je málo významné
- Náklady jsou málo významné
- Potenciální kompenzace jsou nadprůměrné
- Míra stupně regulovatelnosti je nadprůměrná

POČET BODŮ: 3

- Ekologický dopad PROGRAMU zasluhuje pozornost
- Výskyt škodliviny, produkce odpadů, míra narušení, kontaminace, zátěž a kumulativní impakt je průměrný – na hranici limitu
- Míra ohrožení fyzického zdraví je průměrná
- Míra narušení pohody obyvatelstva je průměrná

- Míra dopadu na kulturní a duchovní hodnoty je průměrná
- Bilanční stav nároků na vstupy je vyrovnaný - průměrný
- Míra zaměstnanosti je průměrná
- Pozitivní zájem veřejnosti o určitý PROGRAM je průměrný
- Míra dopadu na energetickou soběstačnost území je průměrná
- Riziko je průměrné
- Náklady zasluhují pozornost
- Potenciální kompenzace jsou průměrné
- Míra stupně regulovatelnosti je průměrná

POČET BODŮ: 4

- Ekologický dopad PROGRAMU je významný s možností kompenzačních opatření
- Výskyt škodliviny, produkce odpadů, míra narušení, kontaminace, zátěž a kumulativní impakt je silný – časově nepravidelný, dočasný
- Míra ohrožení fyzického zdraví je přijatelná
- Míra narušení pohody obyvatelstva je přijatelná
- Míra dopadu na kulturní a duchovní hodnoty je přijatelná
- Bilanční stav nároků na vstupy je napjatý
- Míra zaměstnanosti je podprůměrná
- Pozitivní zájem veřejnosti o určitý PROGRAM je podprůměrný
- Míra dopadu na energetickou soběstačnost území je podprůměrná
- Riziko je přijatelné
- Náklady jsou vysoké
- Potenciální kompenzace jsou podprůměrné
- Míra stupně regulovatelnosti je přijatelná

POČET BODŮ: 5

Obecně velmi nepříznivý dopad – příznivý vliv je minimální

- Ekologický dopad PROGRAMU je negativní bez možnosti kompenzačních opatření
- Výskyt škodliviny, produkce odpadů, míra narušení, kontaminace, zátěž a kumulativní impakt je silný – prostorově neomezený, trvalý
- Míra ohrožení fyzického zdraví je nepřijatelná
- Míra narušení pohody obyvatelstva je nepřijatelná
- Míra dopadu na kulturní a duchovní hodnoty je nepřijatelná
- Bilanční stav nároků na vstupy je výjimečně napjatý (nutný dovoz energetické suroviny)
- Míra zaměstnanosti je nejmenší
- Pozitivní zájem veřejnosti o určitý PROGRAM je minimální
- Míra dopadu na energetickou soběstačnost území je minimální
- Riziko je nepřijatelné
- Náklady jsou extrémně vysoké
- Potenciální kompenzace jsou nejisté – minimální
- Míra stupně regulovatelnosti je nepřijatelná.

Vyhodnocení podkladů za použití údajů z tabulky 1 a 2 může být provedeno v uspořádání uvedeném v tab. 3. **Pozor názvy programů uvedených ve sloupci „Technologické programy“ jsou uvedeny jen jako příklad a mohou se měnit ve vztahu na priority konkrétního akčního plánu.**

tab. 4

SOUVISLOSTI MEZI PROGRAMY A PROJEKTY

Program	Projekty
Energetické využívání biomasy (Společná výroba tepla a elektřiny)	kogenerační jednotky využívající biomasu spolu s dalším palivem
	kotle na zplyňování biomasy (případně s akumulací nádobou)
Energetické využívání bioplynu	výroba bioplynu z organických zbytků zemědělské výroby
	výroba bioplynu z organické části komunálních a průmyslových odpadů
	výroba bioplynu jako vedlejší produkt u čištění odpadních vod (ČOV)
Využívání termosolárních systémů	solární kolektory pro přitápění a přípravu teplé vody
	solární kolektory pro přípravu teplé vody
	solární kolektory pro technologické účely
Snižování měrné spotřeby pro vytápění budov	výměna oken za kvalitnější
	výměna oken + zateplení obvodových konstrukcí
	výměna oken + komplexní zateplení budovy
	zateplení budovy bez výměny oken
Pasivní, nízkoenergetické domy	výstavba pasivního domu
	výstavba nízkoenergetického domu
	podpora vědy a výzkumu
Vzdělávání a informovanost	semináře, diskuse
	příspěvky do regionálního a místního tisku
	internet - zejména využití krajského portálu
	místní televize a rádia
	soutěže
informační letáky	

Složení hodnotitelského týmu a způsob jeho práce

K získání názorů širokého spektra respondentů (odborníků) na přínosy programů akčního plánu slouží tabulka 3.

Hodnotitelský tým navrhuje ve spolupráci se zadavatelem zpracovatel akčního plánu. Tým by měl být složen z odborníků (zástupců):

- a) příslušného kraje, dotčených obcí (území),
- b) zástupců příslušných organizací (rozvodné a distribuční organizace, ekologičtí aktivisté apod.),
- c) dalších organizací (např. ČSAV, vysoké školy).

V každém případě je nutné získat alespoň 30 odpovědí. To znamená oslovit zhruba 45 osob.

Lze očekávat, že zpracovatelé akčních plánů nebudou mít zkušenosti s jejich posuzováním. V tomto smyslu lze doporučit ČEA provést školení pro určené pracovníky zpracovatele a zadavatele akčních plánů, na kterém by byli seznámeni se způsobem a praktickými zkušenostmi z hodnocení.